Република Северна Македонија
Министерство за култура

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Kulturës

Сектор за управен
и инспекциски надзор

Sektori i Mbikëqyrjes
Administrative dhe Inspektuese

Архивски знак:
Рок на чување: год.
20 год.
Потпис,

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА КУЛТУРА, СЕКТОР ЗА УПРАВЕН И ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР,ЗА ПЕРИОДОТ ЗА ПЕРИОДОТ ЈАНУАРИ - ЈУНИ, 2023 ГОДИНА

Дел. бр. 57 - 6667/ 2

Датум: 11. .07.2023 година

Место: Скопје, 2023 година (м.п.)

Сабина Синан
[име и презиме]
Раководител на Сектор-главен инспектор
[функција / звање на раководител на инспекциска служба]

[потпис]

Република Северна Македонија
Министерство за култура

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Kulturës

Сектор за управен
и инспекциски надзор

Sektori i Mbikëqyrjes
Administrative dhe Inspektuese

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА КУЛТУРА, СЕКТОР ЗА УПРАВЕН И ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР,ЗА ПЕРИОДОТ ЗА ПЕРИОДОТ ЈАНУАРИ - ЈУНИ, 2023 ГОДИНА

Дел. бр. 57 - 6667/

Датум: .07.2023 година

Место: Скопје, 2023 година (м.п.)

Сабина Синан
[име и презиме]

Раководител на Сектор-главен инспектор
[функција / звање на раководител на инспекциска служба]

[потпис]

Резиме

Управување со ризици

Во I-то полугодие од 2023 г., од страна на инспекторите за култура успешно е постапено по сите поднесени иницијативи до МК, додека со исклучок на еден нереализиран надзор по Законот за издавачката дејност (поради оправдани причини), извршени се останатите вкупно 14 планирани редовни инспекциски надзори за I-то полугодие од 2023 г., кај субјектите утврдени согласно со донесената Методологија за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори во областа на културата од 29.04.2021 г., при што кај 4 субјекти се утврдени неправилности.

Организација и раководење

Работите на инспекцискиот надзор од надлежност на МК, се вршени од страна на вкупно 5 (пет) инспектори за култура, со овластувања за целата територија на РСМ.

Инспекциски надзор

Во I -то полугодие од 2023 г., извршени се вкупно 55 инспекциски, од кои 14 редовни, 27 вонредни и 14контролни надзори и тоа 37 по Законот за културата, 9 по Законот за музеите, 4по Законот за издавачката дејност, 3 по Законот за филмската дејност и 2 по Законот за меморијалните споменик и спомен-обележјата, со подзаконските прописи, а за утврдените недостатоци/неправилности, издадени се вкупно 11 решенија со опомена/наредба, вкупно 9 платни налози и поднесени се 2 прекршочни барања по Законот за културата, со што во I-то полугодие нема значителни отстапувања во поглед на планираните надзори и неправилности (планирани: вкупно 47 надзори, од кои 14 редовни, 27 вонредни и 14 контролни, со 13 неправилности).

Обука на инспекторите и административните службеници

Во извештајниот период, инспекторите за култура поминаа обука за сајбер безбедност, преку Агенцијата за електронски комуникации, Национален центар за одговор на компјутерски инциденти МКД-CIRT и стекнаа со соодветен сертификат, додека другите понудени вооглавно „online“ обуки**,** не беа од интерес за работата на инспекторите за култура.

Буџет и финансирање

Секторот, нема посебен буџет, туку расходите се намируваат во рамките на Буџетот на МК (плати, гориво, патарини и дневници). Во извештајниот периот, според податоците на Секторот за финансии на МК, за платите на вработените во инспекциската служба и за патарини, се исплатени вкупно 2.258.461 денар. **Меѓународна соработка**

Не е остварена соработка на билатерална или мултилатерална основа, а во насока на зголемување на транспарентноста во работењето, продолжено е со јавното објавување на инспекциските акти.

Други активности на инспекциската служба

И во извештајниот период, главниот инспектор за култура согласно со решенијата од 2020 г., има продолжено со извршување на работните задолженија како одговорно службено лице во МК за водење на предмети и вршење на работи за комуникација по предмети кои произлегуваат од надлежност на Државното правобранителство на РСМ, додека еден од вишите инспектори, е назначен за овластено лице за заштитено внатрешно пријавување согласно со Законот за заштита на укажувачи.

Заклучоци и препораки

Имајќи ја предвид кризната состојба на светското ниво (безбедносна, здравствена и економска), но и човечките ресури на Секторот (вк. 5 инспектори за целата територија на РСМ), општата оценка за оствареноста на зацртаните цели и плановина Секторот, е исклучително добра**.**Реализацијата на месечните планови за работа во II -то полугодие повторно ќе зависи од горенаведеното и согласно со тоа ќе се почитуваат идните мерки, што ќе бидат донесени во таа насока.

Управување со ризици

Во I - то полугодие од 2023 г., државата и граѓаните на РСМ беа соочени со предизвиците и последиците од економски и социјален аспект, настанати одсветската безбедносна и енергетска криза (предизивикана од војната во Украина), што доведе до намалување и на буџетските средства на Министерството за култура за одделни расходи (обуки, нови вработувања, набавка на ново возило), со исклучок што во текот на м. јануари 2023 г., за потребите на вработените во Министерството за култура, вклучително и инспекторите за култура при Секторот за управен и инспекциски надзор е набавена нова ИТ опрема (вкупно 5 персонални компјутери и еден мултифункционален принтер).

Во 2021 г., од страна на Секторот за управен и инспекциски надзор на МК согласно со член 32 став (1) од Законот за инспекциски надзор, а врз основа на Правилникот за елементите на проценката на ризикот, како и зачестеноста на спроведувањето на инспекциски надзори врз основа на проценката на ризик („Сл. весник на РСМ“ бр. 247/19), донесен од Инспекцискиот совет, а по спроведената едномесечна стручна обука во рамките на Проектот на ЕБРД (Европска банка за обнова и развој), донесена е Методологијата за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори во областа на културата со бр. 57-5108/2 од 29.04.2021 г., по којашто на 28.05.2021 г., од страна на Инспекискиот совет е дадено позитивно мислење. Со Методологијата, е пропишан начинот на проценка на ризик, преку идентификација на

специфичните ризици во надлежност на контролата од страна на инспекторите за култура, а со цел ефективно и ефикасно планирање на обемот и зачестеноста на надзорот над субјектите од областа на културата, како и другите субјекти, за работите од културата. Оттука, резултатите од Методологијата се земени во предвид при подготвувањето на Годишниот план за работа на Министерството за култура - Сектор за управен и инспекциски надзор за 2023 г. со дел. бр. **57-11395/2 од 14.11.2022 г.**, за којшто согласно со член 33 став (3) од Законот за инспекциски надзр, од Инспекцискиот совет е добиена потребната Согласност бр. 14-1327/3 од 01.12.2022 г., односно за планираните редовни инспекциски надзори, конкретно од аспект на примена на Законот за културата, Законот за музеите и Законот за издавачката дејност, со подзаконските прописи.

Имено, согласно со Годишниот план за работа на Министерството за култура - Сектор за управен и инспекциски надзор за 2023 г., предвидени се **вкупно: 73 инспекциски надзори**, од кои по **Законот за културата** – **18 надзори кај национални установи од областа на културата,** по коефициентите на сложеност Q 4 и 5 (од **кои 9 редовни**, 5 контролни и 4 вонредни), и **40надзори кај други правни и физички лица**, по коефициентите на сложеност Q 2 и 3 (**од кои 15 редовни надзори, кај 12 правни лица и 3 физички лица – единки корисници на средствата од Буџетот на РСМ,** 15 вонредни и 10 контролни надзори), **како и 15 надзори, од аспект на примена на другите законски и подзаконски прописи од областа на културата,** од кои **10 редовни инспекциски надзори**, по коефициентите на сложеност Q 3 и 4 (5 по Законот за музеите и 5 по Законот за издавачката дејност), и 5 контролни инспекциски надзори по коефициентите на сложеност Q 2 и 3, со вкупно 20 неправилности.)

Вопрвото полугодиеод 2022 г., согласно со донесената Методологија за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори во областа на културата и Годишниот план за работа на СУИН на МК за 2023 г., извршени се вкупно **14, од планираните 15 редовни инспекциски надзори** (споредбено со седум редовни инспекциски надзори извршени во првото полугодие од 2022 г.), со среден исо висок степен на ризик и со коефициентите на сложеност 3, 4 и 5 утврдени во Одлукатаод 2019 г. и тоа од аспект на примена на следните 3 (три)законски прописи од областа на културата:

- Законот за културата (вкупно: 8 редовни надзори, од кои4надзорикај единки – корисници на средствата од Буџетот на РСМ, со коефициентот на сложеност 3 и со среден степен на ризик и 4 надзори кај национални установи од областа на културата, со коефициентот на сложеност 5 и со среден и висок степен на ризик),

-Законот за музеите, со подзаконските прописи (вкупно: 2 редовни надзори, кај национални установи од областа на културата – музеи, со коефициентот на сложеност 4 и со среден степен на ризик), и

-Законот за издавачката дејност, со подзаконските прописи (вкупно 4 редовни надзори, кај трговските друштва - издавачки куќи, со коефициентот на сложеност 3 и со среден степен на ризик).

Со Допис бр. 20-1090/1 од 03.02.2023 г., од страна на Секторот за дејностите од областа на културата и уметноста на Министерството за култура, во однос на нивниот писмен предлог од 2022 г., за спроведување на инспекциски надзориво 2023 година кај вкупно 15 субјекти (забелешка: планирани за вршење на редовни инспекциски надзори согласно со Годишниот

план за работа за 2023 г.), е извршено ажурирање на податоците за предложените 15 субјекти, односно повлекување на предлогот за вршење (редовни) инспекциски надзори кај вкупно 11 субјекти и тоа поради фактот што кај вкупно 7 (седум) субјекти, во меѓувреме поради реализирани проекти, заклучно со 31.12.2022 г. и доставени комплетни и уредни извештаи, од страна на МК им е извршена целосна исплата на одобрените средства, а кај вкупно 2 (два) субјекти, било планирано во м. февруари, 2023 г., да им се преведе последната исплата од одобрените средства од Буџетот на РСМ, преку МК, додека кај 2 (два)од предложените субјекти МК, преку Секторот за дејностите од областа на културата и уметноста, поради нереализирани проекти, заклучно со 31.12.2022 г., им биле раскинати договорите за учество во финансирање на проектите од областа на драмската дејност.

Оттука, поради горенаведените причини, односно реализираните проекти, во законски предвидениот рок и доставените комплетни и уредни наративни и финансиски извештаи од страна на вкупно 9 (девет) субјекти, кај истите поради непостоење на ризик од ненаменското трошење на средствата од Буџетот на РСМ, не беа извршени редовните инспекциски надзори планирани со Годишниот план за работа за 2023 година, како и кај другите 2 (два) од предложените субјекти, на коишто им беа раскинати договорите за учество во финансирање на проектите од областа на драмската дејност, поради нереализирани проекти, заклучно со 31.12.2022 г., при што против едниот субјект веќе е поднесена Тужба, преку Државното правобранителство на РСМ, како застапник по закон на МК). за поврат на авансно преведените средства по судски пат, а другиот субјект во меѓувреме, по раскинувањето на Договорот од страна на МК, доброволно ги има вратено во Буџетот на РСМ, авансно добиените средства, во износ од 101.000,00 денари.

Поради горенаведената причина, како и зголемен број на поднесени иницијативи (вооглавно од страна на секторите во МК, преку коишто се врши финансирање на проектите и програмитеод национален интерес во културата, со средствата од Буџетот на РСМ, преку МК). од страна на инспекторите за култура, при Секторот за управен и инспекциски надзор, во првотополугодиеод 2023 г., даден е приоритет на вршење на вонредни инспекциски надзори и се извршени вкупно 27 вонредни инспекцискинадзори, споредбено со извршените вкупно 14 редовни инспекциски надзори и исто толку вкупно 14 контролни инспекциски надзори.

Иако,во првото полугодиеод 2023 година, се извршени повеќе вонредни инспекциски надзори - вкупно 27, отколку редовни инспекциски надзори - вкупно 14 надзори,предвид треба да се има обемноста и сложеноста на редовните инспекциски надзори (особено на тие со коефициентот на сложеност Q 4 и Q 5 и со утврден висок и среден степен на ризик), кај коишто субјектите на надзорот беа национални установи од областа на културата (по Законот за културата и Законот за музеите), и други правни лица (Законот за издавачката дејност, Законот за филмската дејност и Законот за меморијалните споменици и спомен-обележјата), додека извршените вкупно 19 вонредни инспекциски надзори,кај другите корисници на средствата од Буџетот на РСМ, преку МК, издавачки куќи и други правни и физички лица, беа од помал обем и сложеност, со коефициентите на сложеност Q 3,со исклучок навкупно 8(осум) извршени вонредни инспекциски надзори, коишто беа со коефициентот на сложеност 4, кај национални и една локална установа од областа на културата, еден самостоен орган на државната управа идруги правни лица.

Додека, од извршените вк. 14 контролни инспекциски надзориод аспект на примена на Законот за културата, Законот за меморијалните споменици и спомен-обележјата и Законот за музеите,

кај национални установи од областа на културата, единици на локалната самоуправа и други корисници на средствата од Буџетот на РСМ, преку МК, со коефициентот на сложеност Q 2 беа вкупно 6 (шест) надзори, со коефициентот на сложеност 3 беа вкупно 7 (седум) надзори и еден со коефициентот на сложеност 4 (кај национална установа по Законот за културата).

.Поради обемноста и сложеноста на редовните инспекциски надзори (со задолжителните чек – листи за проверка по сите обврски утврдени во материјалните закони), за вршење на истите е потребен подолг временски период.

Оттука, може да се заклучи дека во извештајниот период, од страна на инспекторите за култура постапено е по сите поднесени иницијативидо МК, додекасо исклучок на еден редовен инспекциски надзор по Законот за издавачката дејност, којшто не е реализиран од оправдани причини (поради промена на дејноста на субјектот, којшто е планиран со Годишниот план за работа за 2023 г.), извршени се сите други планирани редовни инспекциски надзори за првото полугодие,кај субјектите утврдени согласно со донесената Методологија за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори во областа на културата од 29.04.2021 година,при што кај 4 субјекти се утврдени неправилности.

Како и во претходниот период, останува проблем поради неусогласеноста на Законотза културата, којшто е системски законски пропис од областа на културата, во делот на неговите прекршочни одредби, коешто според законската обврска требало да се изврши во рок од 6 месеци од денот на влегувањето во сила на новиот Закон за прекршоците („Сл. весник на РСМ“ бр. 96/19 од 17.05.2019 г.), како и неусогласеноста на Законот за културата, со новиот Закон за инспекциски надзор, а што претставува ризик во однос на соодветен надзор и санкционирање согласно со материјалниот закон.

Организација и раководење

Работите на инспекцискиот надзор од надлежност на Министерството за култура на РСМ, ги вршат инспектори за култура при организационата единица – Сектор за управен и инспекциски надзор. Работата во Секторот е организирана во 2 одделенија (Одделение за инспекциски надзор и Одделение за управен надзор и контрола над наменското користење на буџетски средства), со 12 систематизирани работни места и вкупно 12 извршители, од кои почнувајќи од 01.06.2023 г., вкупно 5 (пет) работни места се пополнети со вкупно 5 (пет) извршители и тоа: раководител на Сектор – главен инспектор (дипл. правник), 2 виши инспектори (еден дипл. правник и еден дипл. економист), 1 советник – инспектор (дипл. економист), 1 соработник за обработка и евиденција на поднесоци-помошник инспектор (дипл. правник), додека еден извршител - самостоен референт за техничка обработка на документација (со ССП),почнувајќи од 01.06.2023 г., не е веќе во работен однос во Министерството за култура.

Согласно со член 34 од новиот Закон за инспекциски надзор, предвидено е директорот, односно раководителот на инспекциската служба од член 26 од законот врз основа на годишниот план за работа на инспекциската служба, најдоцна до почетокот на месецот да донесе месечен план

за работа на секој инспектор и истиот во рок од 10 дена од денот на донесувањето да го достави до Инспекцискиот совет за информирање, во електронска форма. Исто така, согласно со член 35 од Законот за инпекциски надзор, предвидено е извештајот за работа на инспекциската служба за претходните 6 (шест) месеци, да го донесува директорот, односно раководителот на инспекциската служба од член 26 од законот. Извештајот за работата на инспекциската служба, се доставува до Инспекцискиот советза добивање на мислење.

Раководниот инспектор, во извештајниот период покрај вршење на надзори има вршено и други работни задача и тоа; организирање, координирање и насочување на работата со Секторот; распоредување на задачите на извршителите и давање упатства за нивно спроведување, предлагање и подготвување месечен план за работа и грижа за негово реализирање, надзор над реализација на програмата, стручно обработување на прашањата од надзорен карактер во областа на културата, преписка со Инспекцискиот совет, по потреба и по налог вршење преписка со Основното јавно обвинителство, Министерството за финансии, Државната комисија за спрекување на корупцијата, судски органи и други органи на државната управа (за барања на податоци, мислења и појаснувања упатени до СУИН на МК), мислења по законски и подзаконски прописи од областа на културата, произнесувања по однос на новинарски и пратенички прашања, претставки и друго.

Понатаму, и во I -то полугодие од 2023 г., раководниот инспектор согласно со решенијата од 2020 г., со коишто е определена за одговорно службено лице во МК за водење на предмети и вршење на работи за комуникација по предмети кои произлегуваат од надлежност на Државното правобранителство на РСМ, има продолжено со извршување и на овие работни задолженија (предмети за судски и извршни постапки, по различни основи, додека еден од вишите инспекториод 2022 г., е назначен за овластено лице за заштитено внатрешно пријавување во Министерство за култура согласно со Законот за заштита на укажувачи.

Во извештајниот период инспекциски надзори се вршени од страна на вкупно 5 (пет) инспектори, при што не се вршени унапредувања, прераспоредувања или нови вработувања, со забелешка дека последното унапредување на инспекторите е извршено уште во последниот квартал од 2019 г., кога со распишувањето на Интерен оглас бр 03/2019 од 18.12.2019 г., на работните места: раководител на Одделение за инспекциски надзор-виш инспектор и раководител на Одделение за управен надзор и надзор над наменското користење на буџетски средства-виш инспектор, се избрани и распоредени административните службеници од Секторот за управен и инспекциски надзор.

Табела 1 - Преглед на бројот на инспектори кои врш*еле* инспекциски надзор *во првото* полугодие од 2023 година, по вид, возраст и звање

Вид	**Инспектор за култура**[вид 1]						Инспектор за [вид 2]						Инспектор за [вид n]						Вкупно инспектори					
Ниво-Звање/Возраст	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно
Б1 – генерален инспектор						0						0						0	0	0	0	0	0	0
Б2 – главен инспектор				1		1						0						0	0	0	0	0	0	0
Б3 – пом. главен инспектор						0						0						0	0	0	0	0	0	0
Б4 – виш инспектор			1	1		2						0						0	0	0	0	0	0	0
В1 – советник инспектор			1			1						0						0	0	0	0	0	0	0
В2 – самостоен инспектор						0						0						0	0	0	0	0	0	0
В3 – помошник инспектор*		1				1						0						0	0	0	0	0	0	0
В4 – помлад инспектор						0						0						0	0	0	0	0	0	0
Вкупно	0	1	2	2	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Табела 2 -Преглед на нови вработувања и пензионирања на инспектори во првото полугодие од 20223година

Вид	Инспектор за култура [вид 1]			Инспектор за [вид 2]			Инспектор за [вид n]			Вкупно инспектори		
Ниво-Звање/Возраст	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика
Б1 – генерален инспектор			0			0			0	0	0	0
Б2 – главен инспектор			0			0			0	0	0	0
Б3 – пом. глав. инспектор			0			0			0	0	0	0
Б4 – виш инспектор			0			0			0	0	0	0
В1 – советник инспектор			0			0			0	0	0	0
В2 – самостоен инспектор			0			0			0	0	0	0
В3 – помошник инспектор			0			0			0	0	0	0
В4 – помлад инспектор			0			0			0	0	0	0
Вкупно	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

.

Инспекциски надзор

Според евиденцијата на Секторот за управен и инспекциски надзор на Министерството за култура, во текот на првотополугодие од 2023 г., беа извршени **вкупно 55 инспекциски надзори**, од кои 14 редовни, 27 вонредни и 14 контролни надзори, од аспект на примена на 5 (пет) законски прописи од областа на културата (забелешка: сопрвото полугодие од 2022 г., кога беа извршени вкупно 75 надзори), и тоа:

-37 инспекциски надзори, од кои 8 (осум) редовни, 22 вонредни и 7 (седум) контролни надзори, извршениод аспект на работењето, како и наменското користење на средствата обезбедени преку МК од Буџетот на РСМ, за програми/проекти од национален интерес во културата,кајнационални установи од областа на културата, единици на локалната самоуправа здруженија на граѓани и другите правни лица, што вршат дејност од областа на културата, како и на други субјекти, за работи од културата, а чие работење подлежи на надзор согласно со**Законот за културата,**

-9 (девет) инспекциски надзори, од кои 2 (два) редовни, еден вонреден и 6(шест) контролни надзори, извршени кајнационални и локални установи од областа на културата согласно со **Законот за музеите** и подзаконските прописи,

-4 (четири) редовни инспекциски надзори, извршени кај правни лица(издавачки куќи), согласно со **Законот за издавачката дејност и подзаконските прописи**,

- 3 (три) вонредни инспекциски надзори,извршени кај правни лица (Агенција за филм на РСМ, филмски продуцент и др.), согласно со **Законот за филмската дејност и подзаконските прописи**, и

-2 (два) инспекциски надзори, од кои еден вонреден и еден контролен надзор, иизвршени во единица на локалната самоуправа согласно со **Законот за меморијалните споменици и спомен обележјата**,

Додека, за утврдените недостатоци, како и повреди на прописите од областа на културата, во текот на првото полугодие од 2023 г. од страна на инспекторите за култура издадени се **вкупно 11 решенија** за отстранување на утврдените недостатоци во определен рок (забелешка: од кои 4 со наредба и 7 со опомена), и тоа по Законот за културата - 7, по Законот за музеите- 3 и по Законот за меморијалните споменици– едно решение, како и вку**пно 9 (девет) прекршочни платни налози**(за правните лица и за одговорните лица во правното лице),и **поднесени се две прекршочни барања**за сторен прекршок по член 68 од Законот за културата (забелешка: уште едно предкшочно барање ќе биде подготвено во текот на м. јули, 2023 г.).

Со оглед на горенаведеното, во првото полугодие од 2023 година, нема отстапувања во поглед на планираниот број на инспекциски надзори и неправилностите, односно од страна на инспекторите за култура се извршени повеќе инспекциски надзори, а утврдени се и поголем број на неправилностите, од планираните со месечните планови за работа.

Имено, **планирани се вкупно 47 инспекциски надзори** (од кои 14 редовни, 27 вонредни и 14 контролни надзори-, а **извршени се вкупно 55 инспекциски надзори** (од кои 14 редовни, 27 вонредни и 14 контролни надзори), од аспект на примена на 5 (пет) законски прописи од областа на културата, додека **планирани се вкупно 13 неправилности** во повеќе градови, а при извршените инспекциски надзори **откриени се неправилностите кај вкупно 15 субјекти на надзорот** во Скопје (Центар и Чаир**),** Кавадарци, Боговиње, Струга, Прилеп, Валандово, Крива Паланка, Велес,Т етово и Гостивар.

Согласно со издадените решенија за отстранување на недостатоците, во Буџетот на РСМ, од страна на инспекторираниот субјект, се вратени средствата во вкупен износ од44.485,00 денари, а согласно со издадените платни налози на инспекторите за култура, во Буџетот на РСМ, се прибрани средствата во вкупен износ од 13.840,00 денари.

Додека, согласно со Пресудата на Основниот суд Велес ПРК-0-52/22 од 11.04.2023 г., обвинетото физичко лице од Велес, против коешто е поднесено прекршочното барање од страна на инспектор за култура, е ослободено од одговорност согласно со член 114 т. 7 од Законот за прекршоците, од причина што физичкото лице во кривичната постапка е веќе правосилно огласен за виновен и осуден за кривично дело – Фалсификување на исправа од член 378 став 1 од КЗ, кое ги опфаќа и обележјата на прекршокот, а согласно со Пресудата на Апелациониот суд Скопје ПРКЖ-1493/21 од 04.04.2023 г., обвинетите - Здружение на граѓани од Скопје и одговорнотолице во правното лице, против коишто е поднесено прекршочното барање од страна на инспектор за култура, исто така се ослободени од одговорност согласно со член 114 став 1 т. 9 од Законот за прекршоците, а в.в. со член 41 став 1 и став 10 од истиот Закон, со образложение дека до денот на конечното одлучување на 04.04.2023 г., во време на важење на поблагиот(нов) Закон за прекршоците („Сл.весник на РСМ бр. 96/2019), поминало пропишаното време за застарување на прекршочното гонење, односно изминаа повеќе од 4 (четири) години од денот кога бил сторен прекршокот, за кое време прекршочната постапка не била завршена со правосилна одлука, настапила апсолутна застареност на прекршочното гонење.

Во извештајниот период, вршени се инспекциски надзори на целата територија на РСМ и тоа во Скопје (Центар, Илинден, Карпош, Кисела Вода, Горче Петров, Аеродром и Сарај), Гостивар, Боговиње, Битола,Кавадарци, Тетово, Струга, Крушево, Велес, Кочани, Прилеп, Велес, Охрид, Гевгелија и Крива Паланка, при што најголем број на инспекциски надзори се извршени во Скопје.

Така, во извештајниот период реализирани се вкупно 14 од планираните 15 редовни надзори (со коефициентите на сложеност од 3 до 5), согласно со Годишниот план за работа на МК - Сектор за управен и инспекциски надзор за 2022 г.и тоа: 8 надзори по Законот за културата, 2 по Законот за музеите и 4 по Законот за издавачката дејност,вкупно 27 од планираните 19 вонредни инспекциски надзори (со коефициентите на сложеност 3, и тоа: 22 надзори по Законот за културата, еден по Законот за музеите, 3 по Законот за филмската дејност и еден по Законот за меморијалните споменици и спомен – обележјата и вкупно 14од планираните 13контролни инспекциски надзори (со коефициентите на сложеност 2, 3 и 4), и тоа: 7 надзори

по Законот за културата, 6 по Законот за музеите и еден по Законот за меморијалните споменици и спомен – обележјата).

Во извештајниот период согласно со член 107 ставовите (1), (3) и (5) од Законот за општата управна постапка („Сл. весник на РМ“ бр.124/15 и 65/18), по издадените решенија на инспекторите за култура не е поднесена, ниту една жалба до Државната комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка.

Приказ на реализацијата на годишниот и месечните планови за инспекциски надзор на инспекторите за култура при Секторот за управен и инспекциски надзор на Министерството за култура во првото полугодие од 2023 година, односно статистички информации и податоци се прикажани во форма на табеларен преглед.

Табела 3
Преглед на вкупниот број на откриени неправилности и спроведени инспекциски надзори според вид во првото полугодие од 2023 г., по региони и општини

Ред.бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
	Вардарски регион	0	2	2	4	2
1	Велес		1	1	2	1
2	Градско					
3	Демир Капија					
4	Кавадарци		1	1	2	1
5	Лозово					
6	Неготино					
7	Росоман					
8	Свети Николе					
9	Чашка					
	Источен регион	1	0	0	1	0
10	Берово					
11	Виница					

12	Делчево					
13	Зрновци					
14	Карбинци					
15	Кочани	1			1	
16	Македонска Каменица					
17	Пехчево					
18	Пробиштип					
19	Чешиново					
20	Штип					
	Југозападен регион	1	1	1	3	1
21	Вевчани					
22	Дебар					
23	Дебарца					
24	Кичево					
25	Македонски Брод					
26	Охрид	1				
27	Пласница					
28	Струга		1	1	2	1
29	Центар Жупа					
	Југоисточен регион	0	2	1	3	1
30	Богданци					
31	Босилово					
32	Валандово		2		2	1
33	Василево					

34	Гевгелија			1	1	
35	Дојран					
36	Конче				0	
37	Ново Село				0	
38	Радовиш					
39	Струмица					
	Пелагониски регион	0	3	1	4	1
40	Битола		2		2	
41	Демир Хисар					
42	Долнени					
43	Кривогаштани					
44	Крушево			1	1	
45	Могила					
46	Новаци					
47	Прилеп		1		1	1
48	Ресен					
	Полошки регион	0	4	4	8	4
49	Боговиње			2	2	1
50	Бревеница					
51	Врапчиште					
52	Гостивар		1	1	2	1
53	Желино					
54	Јегуновце					
55	Маврово и Ростуша					

56	Теарце					
57	Тетово		3	1	4	2
	Североисточен регион	1	0	0	1	1
58	Кратово					
59	Крива Паланка	1			1	1
60	Куманово					
61	Липково					
62	Ранковце					
63	Старо Нагоричане					
	Скопски регион	11	15	5	31	5
64	Аеродром					
65	Арачиново					
66	Бутел					
67	Гази Баба		1		1	
68	Ѓорче Петров					
69	Зелениково					
70	Илинден	1			1	
71	Карпош	2	1		3	
72	Кисела Вода	3	1		4	
73	Петровец					
74	Сарај		1		1	
75	Сопиште					
76	Студеничани					
77	Центар	5	10	4	19	4

78	Чаир		1	1	2	1
79	Чучер-Сандево					
80	Шуто Оризари					
ВКУПНО		14	27	14	55	15

Обука на инспекторите и административните службеници

Во извештајниот период, сите 5 (пет) инспектори за култура од Секторот за управен и инспекциски надзор, успешно поминаа обука за сајбер безбедност, преку Агенцијата за електронски комуникации, Национален центар за одговор на компјутерски инциденти МКД-CIRT и стекнаа со соодветен сертификат, додека другите понудени вооглавно „online“ обуки**,**не беа од интерес за работата на инспекторите за култура (како на пр. за јавни набавки, заштита на лични податоци, менаџирање и сл.), додека задолжителните три генерички on-line обуки соористење на платформата за електронско учење, од Годишната програма за генерички обуки за 2023 г. на Инспекцискиот советна РСМ, е планирано да бидат поминати во второто полугодие од 2023 година.

Буџет и финансирање

Имајќи предвид дека Секторот за управен и инспекциски надзор, е организациска единица во рамките на Министерството за култура, нема посебен буџет, туку расходите се намируваат во рамките на Буџетот на Министерството за култура (плати, трошоци за гориво, патарини и друго). Секторот за управен и инспекциски надзор не врши дополнителни активности, односно не остварува дополнителни парични средства, со исклучок на прибраните средства во Буџетот на РСМ, по основ на издадените решенија на инспекторите и издадените прекршочни платни налози.

Според податоците од надлежниот Сектор за финансиски прашања на МК и евиденцијата на инспекцијата, вкупните расходи за Секторот за управен и инспекциски надзор за првото полугодие од 2023 г., се прикажани во следниот табеларен преглед:

Ред. бр.	**Вид на трошок**	**Износ**
1.	Бруто плати за вработените во Секторот (за 5 инспектори и за самостоен референт за техничка обработка на документација, заклучно со 31.06.2023 г.)	2.257.461,00 денар
2.	Патарини	1.000,00 денари
3.	Други трошоци	/
Вкупно:		2.258.461,00 денар

Меѓународнасоработка

Во извештајниот период не е остварена соработка на билатерална или мултилатерална основа. Усогласување, односно хармонизација на материјалните закони од областа на културата со законодавството на ЕУ и придонес кон евро-интеграциските процеси, се врши преку другите надлежни организациски единици на Министерството за култура.

Други активности на инспекциската служба

Во насока на зголемување на транспарентноста во работењето и согласно со обврската од Законот за инспекциски надзор и во текот на првото полугодие од 2023 г., на официјалната веб-страница на МК е продолжено со објавување во „деперсонализирана форма“ на инспекциските акти(записници и решенија), во согласност со прописите за заштита на личните податоци. Инспекциските акти се скенираат, а потоа се бришат личните податоци, чие откривање би значело повреда на заштита на личните податоци, при што има одредено задоцнување во нивното објавување од причина што, лицето коешто беше задолжено за ова работно задолжение, самостоен референт за техничка обработка на документација (со ССП), почнувајќи од 01.06.2023 г., не е веќе во работен однос во Министерството за култура, повторно со напомена како за претходниот временски период дека онлајн програмата што се користи е со ограничени можности за побврза обработка на инспекциските акти.

Во извештајниот период, за потребите на Одделението за логистичка поддршка на Министерството за култура, давани се одговори по повеќе новинарски прашања во однос на извршените инспекциски надзори, преземените мерки, примена на материјалните закони и други прашања.

Донесените решенија бр. 44-7916/1 од 29.7.2020 г., од заменик – министерот за култура и бр. 44-10269/1 од 7.10.2020 г., од тогашната министерка за култура, со коишто раководителот на Секторот за управен и инспекциски надзор - главен инспектор за култура е определена и за одговорно службено лице во МК за водење на предмети и вршење на работи за одговорно службено лице за комуникација по предмети кои произлегуваат од надлежност на Државното правобранителство на РСМ(спорови по различни основи – должничко – доверителски, работни односи и други, во коишто МК е тужител или тужена страна), и во извештајниот период имаше негативно влијание врз вкупниот број на планираните и реализираните инспекциски надзори во извештајниот период, особено надзорите со повисоки коефициенти на сложеност (Q 4 и 5), кај национални установи од областа на културата по Законот за културата и Законот за музеите.

Додека, вишиот инспектор – раководител на Одделението за управен надзор и надзор над наменско користење на средствата од буџетот, е назначен за овластено лице за заштитено внатрешно пријавување во Министерство за култура согласно со Законот за заштита на укажувачи („Сл. весник на РСМ бр. 196/15). Истовремено, врз основа на член 15 став (1) од Законот за заштита на укажувачи, овластеното лице, на секои 6 месеци до Државната комисија за спречување на корупцијата доставува полугодишни извештаи за примени пријави од укажувачи во Министерството за култура.

Во извештајниот период инспекторите за култура при Секторот за управен и инспекциски надзор, покрај учество во судски постапки (забелешка: пред Основен граѓански суд Скопје и Управен суд Скопје), во својство на претставници на Министерството за култура и подносители на прекршочните барања, имаат остварено соработка и преписка со други органи на државната управа, особено со Државната комисија за спречување на корупцијата, ОЈО и други со цел подготовка на мислења, достава на списи и податоци во судски постапки, водење инспекциска (статистичка) евиденција и друго.

Во извештајниот период, покрај извршување на надлежностите утврдени со законите од областа на културата, Законот за инспекциски надзор и актите за систематизација на работните места во МК, како и извршување на другите работни задачи, Секторот за управен и инспекциски надзор нема реализирано активности во насока на употреба или надградби на ИТ системите.

Заклучоци и препораки

Имајќи ја предвид кризната состојбана светското ниво (безбедносна, здравствена и економска), но и човечките ресури на Секторот (вкупно 5 инспектори за целата територија на РСМ), општата оценка **за** оствареноста на зацртаните цели и плановина Секторот,е исклучително добра**.**. Реализацијата на месечните планови за работа во II -то полугодие повторно ќе зависи од горенаведеното и согласно со тоа ќе се почитуваат идните мерки и препораки, што ќе бидат донесени во таа насока.

Имено, во текот наI -то полугодие од 2023 г., од страна на инспекторите за култура, биле извршени вкупно 55инспекциски надзори, од кои 14 редовни, 27 вонредни и 14 контролни надзори и тоа од аспект на примена на 5 (пет) закони од областа на културата (од вкупно 8 закони, за коишто се надлежн иинспекторите за култура), од кои 37 по Законот за културата, 9 по Законот за музеите, 4 по Законот за издавачката дејност, 3 по Законот за филмската дејност и 2 по Законот за меморијалните споменик и спомен-обележјата,а за утврдените недостатоци/неправилности, издадени се вкупно 11 решенија со опомена/наредба, вкупно 9 платни налози и поднесени се 2 прекршочнибарања по Законот за културата, со што во I-то полугодие нема значителни отстапувања во поглед на планираните надзори и неправилности (планирани: вкупно 47 надзори, од кои 14 редовни, 27 вонредни и 14 контролни, со 13 неправилности), напротив извршени се повеќе надзори и е утврден поголем број на неправилностите.

Воедно, може да се заклучи дека поради мал број на инспектори за култура (вкупно 5 за целата територија на РСМ), и тековните (обемни) обврски на главниот инспектор со предметите од надлежност на Државното правобранителство на РСМ за целата територија на РСМ (заклучно со м. јуни, 2023 г., во тек се повеќе од 50 судски постапки, во коиш

дсто МК **е** тужен или тужител, по различни основи), поради што останува и понатаму потреба од зголемување на постојниот број на инспектори за култура, како и соодветни измени на постојниот акт за систематизација на работните места на МК (во однос на укинување на

одделни надлежности на вработените, зголемување на бројот на инспектори, укинување на одделни работни места итн.).

Оттука, реализацијата на месаечните планови за работа во второто полугодие од 2023 г., повторно во голема мерка ќе зависи од подобрување **на** состојбата со човечките ресурси, односно покрај зголемување на бројот на инспектори и тоа минимум за уште двајца извршители, има потреба за стручни усовршувања на инспекторите, прераспоредување на дополнителните работни обврски на други организациони единици во МК и соодветно вреднување на работата на инспекторите, како и подобрување на техничките ресурси на Секторот за управен и инспекциски надзор, односно набавка на ново службено возило (постојното е со година на производство март, 2004 г. и не ги задоволува потребите на Секторот, ниту од безбедносен аспект, ниту од можноста за соодветно и навремено вршење на инспекциски надзори надвор на целата територија на РСМ).